

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Cel dintâi episcop român al Aradului

Nestor Ioanovici.

Sărbătorim astăzi împlinirea a lor o sută de ani, de când a fost instalat în scaunul episcopesc al Aradului cel dintâi episcop român în persoana făgărășanului: Nestor Ioanovici.

O zare mai luminoasă a început să liărească pe orizontul atât de iniunecat al neamului nostru, pela începutul secolului al XIX-lea. Lipsit de drepturile politice în pământul strămoșesc, neamul nostru și-a căutat singura scăpare sub aripile cald ocrotitoare ale organizației bisericești, care încă a îndurat cele mai cumplite persecuții. Scăpam de Sașii luterani, cari voiau să ne luteranizeze, scăpam de calvinismul Ungurilor, cari voiau să ne calvinizeze, iar începând cu anul 1698 curtea imperială din Viena cerea să ne smulgă dela calvini și să ne alăture la biserica latină. Cele două Principate românești erau imbibate până la saturație de domnia nefastă a Fanarioșilor, când făgărășanul Gheorghe Lazăr, le duce cea dintâi solie de emancipare.

Mai tristă era situația Românilor din Banat și părțile Crișanei, cari gemeau sub jugul ierarhiei bisericești a Sârbilor.

Toate silințele de convertire și de acaparare a Românilor la alte confesiuni, fatalitatea istoriei le-a îndreptat spre binele lor. Luteranii și calvinii ne-au tipărit cele dintâi cărți românești, iar catolicismul ne-a dat aceia serie de scriitori și luptători pentru naționalitate, începând cu Micu, Șincai și Petru Maior. În urma scrierilor lor conștiința de latinitatea noastră devenise un fapt consumat. Au dovedit peremptoriu cu argumente ce le pusese la dispoziție cultura înaltă ce și-au câștigat-o în Apus că ne tragem din neamul glorios al Romanilor. „Mult este a fi născut Român“ exclamau ei cu însuflețirea romantică ce caracterizează pe deschițătorii de drumuri. Având ca punct de mănecare această mândrie a originii noastre romane, bărbați ca Petru Maior, Paul Iorgovici, Diaconovici-Loga și mai ales neastâmpăratul Moise Nicoară prin scrierile și acțiunile lor, au început opera grea de emancipare a diezei Aradului din sclăvia bisericești sârbești. Le-a venit în ajutor la 1812 și desehiderea „Școalei normalicești“ din Arad, care poate fi conside-

rată pe dreptul începutul bun în istoria culturală a Românilor din ținuturile Aradului.

Nestor Ioanovici la 22 Octombrie 1829 este cel dintâi Român care s'a învrednicit a fi episcop al diezei Aradului. S'a născut prin anii 1766-1767 în orașul Făgăraș din părinți negustori. Rămas de tinăr orfan voia să facă și el negustorie după tradiția ce era în familie, dar la vârsta de 24 ani se înscrie la gimnaziul evanghelic din Bratislava (Pojon). După-ce termină studiile secundare se înscrie la Teologia din Carloveț pe care o termină la vârsta de 30 de ani și scurt timp după aceea se și călugărește. La 1802 îl găsim pe Nestor Ioanovici între candidații la episcopia Aradului.

La 1810 îl găsim între candidații la episcopia Ardealului cu 16 voturi. Lu 1815 fiind iarăș vacantă episcopia Aradului între cei recomandați pentru această demnitate este în locul al treilea și Nestor Ioanovici, cunoscut ca om cu purtări bune și mai ales bun român. Dar și de data asta a fost înlăturat spre nenorocul arădașilor, cari pentru nereușita lui protestează prin glasul lui Moise Nicoară la împăratul din Viena.

După-ce fusese pela mai multe mănăstiri, la 1824 Nestor Ioanovici esie arhimandrit la mănăstirea Bezdinului, ținând locul de igumen ca apoi la 22 Octombrie 1829 să fie înscăunat mire al diezei ortodoxe a Aradului.

Mare bucurie a produs această izbândă a lui Nestor Ioanovici, căci nu era numai a lui, ci era izbânda unei mari cauze românești. Dar această bucurie nu a fost de lungă durată, căci după o păstorire de abia un an și câteva zile, după o boală scurtă moare la 9/21 Februarie 1830, în anul al 63-lea al vieții sale și este înmormântat în catedrala Sfântul Ioan Botezătorul din Arad. Mare a fost durerea în sufletele credincioșilor păstoriți de el, atâtea speranțe s'au năruit prea de timpuriu. Începutul greu a fost însă făcut. Ideea de a avea episcop de naționalitate român a fost realizată. Cu toate greutățile ce mai erau de învins izbânda definitivă nu era departe. A răsărit providențialul Șaguna, care scoate apoi definitiv biserica românească de sub ierarhia sârbească în anul 1864.

Privind înapoi la cei o sută de ani ce s'au scurs din istoria neamului nostru, silueta sufletească a blândului episcop Nestor Ioanovici și a colaboratorilor săi să fie evocată ca un prilej de înaltă reculegere sufletească. Chezășia țării noastre de azi și de mâine se va vedea și din felul cum vom cinști amintirea bărbaților ce s'au jertfit pentru ceea ce stăpânim noi astăzi. Să nu uităm că la marea clădire a neamului stă ca piatră de temelie și opera realizată acum o sută de ani de modestul episcop Nestor Ioanovici și reflectând din acest prilej împrejurările de viață actuală, involuntar ne vine în minte teoria ondula-

țiunii culturii, care aplicată la alte popoare ne învață, că după orice epocă de avânt în care se cheltulește o mare parte de energie a organismului etnic, urmează o epocă de decadență. Este epoca realistă în care interesele se abat dela ținta cea mare ce le-a unit și se schimbă în interese egoiste și individuale. O asemenea epocă de decadență este apoi prielnică sfășierilor interne și poate să slăbească un popor până la completa lui destrămare. Să dorim cu această ocuziune de sărbătoare a Aradului ca această teorie să nu-și aibă aplicare nici când la Neamul nostru

o—o

Trăiască Regele!

La 25 Octombrie a. c. s'a împlinit al optelea an dela nașterea Majestății Sale Regelui Mihai I. Opt ani de clipe fericite de copilărie în timpuri istorice de mare însemnătate. Istoria își așternuse, în acești ani, pe paginile sale cele dintâi desfășeri de libertate ale națiunii întregite lăsându-i sorții menirea să fese netulburată și pe mai departe evenimentele, cari nădăduim, vor fi spre fericirea și binele țării. Ne îndreptăm din nou acum privirile noastre către M. Sa Regele Mihai I. și având nestrămutată credința în Viitor și speranța că istoria zilelor de mâine ne-a rezerdat numai pagini de bucurie, de pace îndelungată și progres, rugăm Providența să ni-l păstreze cu sănătate în fruntea acestei țări până la cele mai îndepărtate zile ale vieții noastre.

Dar se cuvine să ne oprim o clipă în drumul nostru și să descoperim zilele istorice din trecut, cari ne reamintesc de înțeleptul Carol și de ma-

rele Rege Ferdinand. Razele gloriei le vedem luminând pretutindeni și Coroana Regală în complecta ei strălucire o vedem răspândind lumină asupra Regelui Mihai și asupra națiunii întregi. În această lumină regală apare vie blânda și înțeleaptă noastră Regină Maria stând lângă noi, cu noi, de veghe și însoțindu-ne cu credință în lupta ce o ducem spre o țință definitivă dar ascunsă în zările viitorului.— spre binele și fericirea neamului. Ne facem o sfântă datorie, să-I dorim acum, când la 29 Octombrie, își împlinește al 54-lea an al vieții Sale, o viață lungă, în sănătate și spre bucuria noastră.

Mândrii de trecutul nostru, de gloria Marilor nostri Regi și de curagiul ostirei noastre strigăm:

Trăiască Regele!

Trăiască Familia Regală!

Trăiască Armata Română!

Trăiască România!

O punere la punct

Pentru ziarul „Tribuna Nouă“

Fără a ne erija în apărători, ținem a lămuri pe cetitorii noștri asupra neadevărurilor ce le lansează organul clubului liberal din Arad cu scopul de a arunca un vâl negru asupra autorităților locale și asupra partidului național-țărănesc, scriind că mașina preiecturii de poliție a fost „în concediu“ de o lână și că d. R. Giargiu nu întrunește condițiunile legii noi de poliție pentru a fi încadrat secretar al chesturii poliție.

Este curios cum acest ziar lansează acum în opoziție orice fel de insulte în loc să se pocăiască și să și amintească de trecutul regim liberal. Noi, întreabăm pe cei dela „Tribuna Nouă“, cercetat au vre odată câtă pregătire școlară au avut antecesorii, prefecți și directori de poliție, puși de liberali fața de cei actuali? Poftescă să arate și astea si să ne dea voie să facem apoi o comparație în toate provinciile!

Cum de n'a văzut „Tribuna Nouă“ și aceea, când, sub regimul liberal auto mobilele oficiale, atât al poliției, județului și primăriei făceau drumuri ne numerate pe cheltuielile statului, în călătorii de plăcere, la Slănicul Moldovei, Buzias, Măderat, Craiova, București, Târgul Jlu; apoi la Moneasa, Hălmagiu, Alvața etc. Și în urma urmei, călătoriile de propagandă ale agenților liberali cu ce fel de mașini s'au făcut, nu oare cu automobilele oficiale?? — Aud!?! Pe care naționa țărănist l'ati văzut mergând în propagandă cu mașina prefecturii poliției, sau a județului sau a primăriei?? — Aud!?!

S'acum domnilor v'ati legat de mașina poliției? Sunteți siguri că este mașina poliției, nu cumva știți și dvoastră că ea nu este a prefecturii poliției ci alta și totuși ati văzut cazul să în sultați?

Dacă „Tribuna Nouă“ dorește, v m da publicității câtă risipă s'a făcut cu automobilele oficiale sub regimul liberal și economie se face acum.

Tineri Români, înscrieți-vă în roata volnicilor!

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Jud. Arad.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . .	Lei 530—540—	per 100 kgr.
Orz . . .	„ 320—350.—	„ „ „
Ovăș . .	„ 320—340.—	„ „ „
Porumb „	„ 280 300.—	„ „ „

Vite nu s-au adus în obor din cauza boalei.

Grăul arată o mică urcare. Aceasta se datorește în primul rând faptului că agricultorii aranjați fiind în mare parte cu datoriile extraurgente de pe la bănci nu-i mai aruncă recolta pe piață cu orice preț și în al doilea rând că fiecare agricultor a năzuit să și valorizeze pe piață primăvară grăul mai slab față de care comercianții nu prezentau de loc interesul viu ce de altcun în alte rânduri se obișnuia.

Ambele cazuri amintite contribuiesc mult la tendința de urcare a prețului grăului.

Sperăm totodată că consfăturile Comisiunilor formate la Ministerul de Agricultură și Domenii, cari au scopul de a organiza în mod sistematic comerțul nostru cu cereale — vor aduce rezultatele dorite, urcarea prețurilor peste toată țara.

Apel! Agricultori:

Un inamic periculos al crescătorilor noastre este „Gâlbeaza” boală care în anii ploioși apare toamna între oi și mai târziu în iarnă și primăvară între viței, junci, vaci și boi, nimicind în cazuri date uneori turme întregi, dovadă în anul 1927/1928.

În acești ani Camera prin conferințele ei numeroase, ținute de subsemnatul, luminând populațiunea asupra însușirilor și decurgerea acestei boli și în fine asupra măsurilor ce sunt de luat din grabă pentru combaterea în mod radical, a mântuit un stoc de animale de cel puțin 3-4 milioane Lei.

Medicamentul necesar a fost pus de către Camera cu un preț redus la dispozițiunea crescătorilor.

Iarăși a sosit timpul periculos „toamna” și deci se impune de la sine ca agricultorii crescători de vite să și examineze animalele și dacă se observă că în una sau în alta regiune s-a ivit gâlbeaza, imediat să anunțe Camera de agricultură pentru ca să se poată lua din timp măsurile necesare pentru salvarea animalelor bolnave. N. P.

Expoziția Avicolă a Societății „Carierul” Arad.

Cu data de 20 Octombrie (Duminică trecută) a avut loc în biroul nostru o consfătuire între delegații societății avicole „Carierul” din Arad și Directorul Camerei Dl. Popescu Nicolae cu care ocaziune au fost desbătute mai multe chestiuni, relativ la sprijinul moral și material ce Camera urmează să acorde societății susindicate în vederea bunei reușite a expoziției avicole se va aranja cu data de 9-10 Noembrie a. c. aici în Arad sub patronajul și colaborarea noastră.

Camera va distribui cu aceasta ocaziune pentru exemplare alese de către Comisia de arbitri:

- 12. medalii de aur
- 14. „ „ argint
- 20. „ „ bronz și
- 80. diplome de încurajare.

Tot asemenea va distribui și premii în bani în valoare de Lei 6.000. Mai departe va pune la dispoziția Societății și un număr de 60 cuști moderne.

La aceasta expoziție se va aranja un pavilion separat al Camerei unde vor fi așezate paserile, abvenite din crescătoriile agricultorilor de pe la sate cari au obținut dela noi în anii 1928 și 1928/1929, ouă de paseri de soi nobil și exemplarele ce am distribuit pentru împropătarea sângelui.

Rugăm deci și pe aceasta cale pe toți acei cari au exemplare frumoase de paseri crescute din soiurile hrimite dela Camera, să participe necondiționat la aceasta expoziție în pavilionul Camerei unde li se va rezerva locul potrivit.

Sub o familie se înțelege un cocș cu două găini, un rățoi cu două rațe, un gânsac cu două găște și un curcan cu două curci.

Rugăm a-ne aviza din timp despre participare.

Despre prafuri pentru animale.

Mai ales micilor agricultori este în obicei să se recomande prin reclame strigătoare, fel de fel de prafuri uni-versale — pentru toate — ca de pildă pentru îngrășat, pentru însănătoșire, pentru înmulțirea producției de lapte sau majorarea poftii de mâncare și altele.

Toate examinările făcute acestor minuni au dovedit că cea mai mare parte a substanțelor din ei sunt alcătuite din sunt de nici un folos iar cele folositoare sunt un amestec de sare amară, chimimoc, cărbuni praf de oase ș. a. Toate aceste materii se pot cumpăra în prăvălie foarte ieftin și nu trebuiesc plătite cu prețuri de potică.

Este de însemnat că fabricațiunile acestor prafuri de minune sunt făcute de oameni necunoscuți, căci oamenii de de știință cari au descoperit atâtea lucruri frumoase și de folos nu au fost în stare să alcătuiască astfel de minuni.

Este destul de rău că aceste minuni prin tipăriturile strigătoare cu textul convingător înșeală pe foarte mulți agricultori cari cumpără cu bani scumpi astfel de bazaconii din cari numai buzunarele fabricanților trag foloase până când sârmanii crescători, aflându-se păcălit numa crede nici în lucrurile bune făcute și recomandate de oameni întradevăr serioși.

Pentru aceea deci are fiecare om de cinstă datorința de a lumina populațiunea că nu există încă minuni care vindecă deodată piciorul și stomacul.

Direcțiunea Camerei

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Deschiderea sesiunii noi a corpurilor legiuitoare

După lege în timpuri normale sesiunea de iarnă a corpurilor legiuitoare începe în 15 Oct. an de an. În anul curent însă, după sesiunea de primăvară s'a lungit până târziu în vară, s'a decis, ca senatorii și deputații să fie conchemați numai pe 15 Noembrie.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Fleștecare tânăr Român cu credință către Patrie, Tron și Parlatul N. Țărănesc intră în roata volnicilor.

Lichidarea facturilor CFR

Direcțiunea generală a căilor ferate a luat și următoarele noi dispozițiuni, cu privire la lichidarea facturilor:

Nu se va prezenta la plată nici o factură sau situație, până ce nu va avea pe dânsa, certificarea, cu o stampă din partea organului sub a cărui supraveghere s'a executat lucrarea sau care a primit materiale.

Când cumpărăturile se fac de magazinele din afară de București certificarea pe factură se va face de magazin și șeful magaziei, care au făcut cumpărăturile.

Pe lângă fiecare factură se va anexa și o copie a procesului verbal original, certificat de șeful magaziei și semnat de șeful serviciului magaziiilor.

Când se cumpără obiecte de inventar direct — adică cu înconjurarea direcției economatului, atunci aceste obiecte se vor trece direct în registru de inventar al acelei unități care le-a cumpărat.

Toate verificările și certificările se vor face pe factură, nemai trebuind făcute referate.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ce e la Contenciosul Regional ?

O chestiune care s'a pus odată cu plecarea dlui dr. E. Crâșnic, numit comisar principal în poliția de frontieră. Prin plecarea dsale a rămas vacant un post de avocat al statului, cu atribuțiuni de secretar al contenciosului, pentru care post s'a desfășurat o goană aprigă, fiecare avocat cu situație vrând să și o solidifice și fiecare stagiar vrând să ajungă la situație.

Pușini sunt însă de aceia cari cercetează situația la acest contencios. O scurtă statistică, și un și mai scurt comentariu, o va lămurii. Cinci (5) avocați, cu lefuri dela 5 6000 lei în sus, și eca 1200 cauze dela existența acestui contencios. Iată numele avocaților: dnii Avramescu, Crișan, Lepa, Crâșnic care pleacă și stagiarii Puticiu. Până aci pledau în cauze primii patru, mai bine zis dnii Crâșnic și Lepa. După câte am aflat di Crișan, care are un birou înfloritor în Aradul nou, este foarte rar văzut pe la contencios de unde ridică o leafă de 10.000 lei lunar. De altfel nu trebuie să surprindă acest fapt pentru că cele 1200 cauze ale statului au putut fi provăzute, în cei 10 ani, și de un singur avocat.

Curios că toți domniile avocați își au birourile lor particulare, în special dl Avramescu și dl Crișan, și nu odată ar putea apare în fața instanțelor ca reclamanti și reclamați, pe de o parte reprezentând statul iar pe de altă parte pe vre'un particular.

E momentul să se pună chestiunea dacă avocatul statului, destul de bine plătit în raport cu celelalte categorii de funcționari poate sau nu să aibă cancelarie particulară.

Și, fiindcă împrejurările însăși vor, poate ar fi bine să se lase locul devotat vacant necumplectat. S'ar realiza o economie. Ceva mai mult, o reducere la minim a numărului avocaților și înlocuirea celor bătrâni cu situații create cu cei tineri, fără posturi chiar, ar fi bine venită.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dau lecții de limba Italiană. Profesor A se adresa la administrația ziarului.

Specula în cafenele

Nu am cuvinte să calific exploatarea neomenească și fără rușine ce se face în cafenelele din localitate pe spinarea publicului consumator. Prețurile ce le încasează patronii nu numai că înrec orice limită de câștig imaginabil și admisibil, dar nu se pot încadra nici în noțiunea de „speculă”, căci formează adevărate jafuri a cetățenilor.

Pentru a demonstra cele de mai sus voiu arăta care este prețul de cost, prețul de vânzare și diferența dintre ele, a câtorva articole de consum, care diferență fantastică constituie beneficiile exorbitante ale patronilor.

Cu toate că Aradul este situat în cea mai bogată regiune viticolă a țării, fiind legat cu o rețea de podgoriile apropiate, cum nu mai există altele în țară, obținând vinul dela producători pe prețuri bagatele de 10 15 Lei, maximum 20 Lei, calitățile cu totul superioare, totuși în cafenele se vinde atât de scump și de cele mai multe ori denaturat.

Astfel vinul care la producător 20 30 kim distanță de Arad — costă 20 Lei litrul (2 Lei dl.) în cafea după ce a mai suferit unele modificări — nu însă spre a i se potența calitățile naturale — este vândut cu 120 Lei butelia (7 dl.) (adecă cu 17 lei dl. care a costat 2 L.), litrul ar costa 170 lei. — Evaluând în modul cel mai larg, cheltuelile avute cu transportul, umplutul buteliilor, magazinaj, „etichetaj” în special acesteia din urmă îi revine cota cea mai apreciabilă căci de obicei aceasta se plătește și nu conținutul sticlei, — ar fi 8-10 lei la litru. Deci 20 lei costul la producător plus 10 lei cheltuelile avute de cafegiu până la vânzare ar face 30 Lei litrul. Butelia (7 dl), ar fi 17 7 lei 24 Lei. Scăzând din 120 Lei prețul vânzării în cafea 24 lei costul efectiv până în momentul vânzării rezultă o diferență de 96 lei la 7 dl vin, beneficiu, exprimat în procente exact 400%, din care admițând, perabsurdum, că 100% ar reveni cheltuelilor împreunate cu întreținerea cafeenei; chirie, impozite, personal, reviste, musică, rămâne un beneficiu net de 300%, lunar, anual fiind 3600%. Zișii cetit trei mi șase sute la sută ceea ce s'ar traduce în pungășie ordinară.

Rituația este indentică și la celelalte articole, spre exemplu cafeaua neagră care nu costă mai mult de 3-4 Lei, se vinde cu 20 Lei, cu un beneficiu de 400%, tot așa ceaiul, limonada etc. Cifrele arătate sunt mărturii atât de zdrobitoare contra jafului în cafenele, încât nu mai aflu necesar să indic cari ar fi măsurile respective sancțiuni urgente ce ar trebui să se aplice proprietarilor de cafenele.

Prin contrast îmi vine în minte și situația precară a bieților țărani, cari după ce au muncit din greu, un aț de a rândul din noapte în noapte expuși la bătaia ploilor și vânturilor, la arșița soarelui, istoviți de puteri, ajung în starea tristă de a nu și putea vinde roadele manci îndelungate, cerealele, strugurii, vinul, sau dacă le vând, le dau pe prețuri de nimica, pentru că câțiva indivizi nesățioși să se îmbogățească peste noapte pe spinarea lor și a celorlalți cetățeni cihștiți. Consumator.

**Citiți și răspânșiți
Românul**

Reintoarcere la vechea morală

Fenomenul se petrece aci, sub ochii noștri fără să observăm, fără să ne dăm destul de bine seamă!

Dacă am zis „vechea morală“ mă gândeam la bătrânii noștri, dela cari am învățat basme și povești, prin gura cărora am cunoscut legea lui Dumnezeu și marile figuri ale neamului nostru. Acei vrednici înaintași mi se înșiră pe dinaintea ochilor cari, fără pizmă unul față de altul, se cinsteau creștinește, își alinau reciproc durerile și își purtau în comun sarcinile. Aveau idealuri, cu toată simplitatea vieții lor, și erau măreți când mureau, cot la cot, pentru ele. Bătrânii cari își aveau privirile îndreptate spre noi cari atunci nu eram, sau dacă existam, eram prea mici pentru ca să pătrundem adâncurile vieții ce duceau.

Pornită din câmpiile vieții adevăru lui de sub cerurile senine ale sincerității, generația, mai tineră, de azi, fu condusă prin iadul războiului mondial, celebru prin dezastrele ce le a lăsat în urma sa și prin denaturarea a ceea ce se chema om înainte de el. Intreaga structură snflețească a omului a fost zdruncinată de mizeria și suferințele marelui război. Dragostea către aproape, a fost transformată în ură, cinstea devenise mocirlă în care oricine călca cu picioare murdare. Moravurile ajunse seră pe cea mai inferioară treaptă de decadentă. Individul în goana sa după ban răsturnase totul ce veacuri au zidit în sufletul și inima omului. Pe la sfârșitul războiului și după, sufletul omului prezintă înfățișarea jalnică a unei cetăți ruinate ce nu se mai poate reface. O ruină care nu mai simte pulsul vieții, care nu mai simte vremurile ce șuieră, pe lângă ea, în goana lor spre necunoscut. Nimic nu făcea să vibreze acest suflet, fără simțuri, fără plăceri, fără dureri, fără idealuri. Decăzut, denaturat, setea i era ban și plăceri, nimic frumos, nimic înălțător.

Dacă am văzut sforțări, eroice sforțări, acestea se îndreptau spre a curceri, nu lumi necunoscute spiritului, ci bogății pe care, cel bogat în suflet, le respinge cu scârbă. O, dacă totuși omnia a realizat și pe alte terenuri decât pe cel al materialismului, aceste realizări au fost sporadice și trebuiesc înregistrate ca excepții.

Pentru că istoria se repetă, trebuie să vină o epocă care prin moravurile sale, prin realizările sale să fie dia metral opusă aceleia pe o trăim noi acum.

Argumentul cel mai hotărâtor, desigur, nu este istoria care se repetă, ci un mai degrabă procesul ce decurge în intimitatea spiritelor. Acel proces de purificare care se petrece în focul genei, care a părjolit în lung și în lat bătrâna Europa și care încă mocnește sub forma atâtor suferințe nebănuite.

Tineretul care se ridică trebuie privit ca șuvița de nobil metal ce se scurge din cuptor în urma arderei impurităților. Acțiunile acestui tineret, ten dințele lui, durerile ce și le plânge, dorințele pe cari nu le ascunde, sacrificiile ce le aduce, luptele, eroicele lupte ce le întreprinde pentru idealurile necunoscute nici de cei bătrâni, și mai presus de toate, hotărârea cu care condamnă pe cei vinovați, căei sunt și de aceștia, de decadența timpurilor ce trăim, ne face să credem că undeva clocotește o dorință pentru reintoarcerea la vechele moravuri.

Șuvița de incandescent, nobil metal se îngroașe, devine fluviu și va purifica totul. Stavilele ce se opun vor fi doborâte. Și timpurile vor vedea istoria repetându-se, epoci trecute din nou trăite dar cu mai multă intensitate.

Răvase politice.

Badea Ion la adunarea liberală

Badea Ion naționalistu auzise că venira în sat niște domni, cică să vorbească în contra guvernului. Potrivnicul lui badea Ion. Gheorghe liberalul vestise în lat și lung prin sat că au venit liberușii să țină o adunare politică, și chemă pe frunză și iarbă să vină că altminterea, de vor veni liberușii la putere apoi o fi rău de acela care n'o fi acioio. Badea Ion, nu de teama vorbelor lui Gheorghe ci mai mult de curiozitate, se hotără să meargă și el la această adunare, ci-că să mai audă niște minciuni și clevetiri muerești.

Își puse căciula în cap, luleaua în gură, luă cu el și ciomagul, fiind vorba Românilor că nu știi unde dai și unde crapă. Muierea îl mai și certă, că ce are să caute la liberali, mai bine ar face de ar sta acasă în pace. Taci, muieră, îi răspunse badea Ion; nu te prea amesteca tu în trebile mele, vezi și de casă... și pe urmă plecă.

În drum se mai întâlni cu câțiva prieteni d' ai săi, cari se hotărâră să meargă la adunare mai mult de hazul săptămânii decât că i ar trage inima. În sfârșit au ajuns la locul unde cum s' a spus se va ținea adunarea. Era o curte largă, în mijloc o masă și scaune. Erau și câțiva țărani cari se grăbeau s' ajungă mai de vreme. După o mică așteptare iată ca ies din casă niște domni, unul mic burtănos, cu „sivoara“ la colțul gurii, altul cu „șviker“ pe nas și mai subțirel, al treilea, un domn îmbrăcat în haină neagră, se spunea că a venit tocmai dela București. Badea Gheorghe liberalul se ținea tot în urma lor. Mai mare i a fost fala ca norocul, că poate să i imbie cu scaune și cu apă rece, dacă vezi, s' ar obosi de multă vorbă.

Domnii liberuși se uitau roată în ocol, dar nu vedeau decât vro-o doi țărani, între cari și pe badea Ion cu prieteni săi, și în fundul curții niște găini și porci ce se băteau la un cocian de porumb. Nu prea erau mulțumiți d' aceea ce văd și îl invinovăteau pe badea Ion liberalul.

Ora de seară se apropiase repede și nu mai veni nimenea. Trebuia dară să înceapă.

Cel dintâi, se sculă în picioare domnul cu cu „sivoara“ și cum era prea mic, s' a suit pe masă, să-l vadă și cei din uliță... Tocmai atunci venea și ciurda acasă dela pășune, și vaca lui badea Gheorghe oprindu-se în fața porții, în stradă, se uită țintă la domnul de pe masă. Vaca începu să mugească în semn de proteat că trebuie s' aștepte, în drum. Ba se adunară și câinii să se hărțuiască cu biata vacă, de nu știa de cine să se apere, de câini sau de muște, și pe cine să se răsbune, pe liberuși sau pe badea Gheorghe.

— Și cum v' am spus, vorbea liberușu fără întrerupere, guvernul Ma n, u v' așeală, vă minte și a luat puterea cu sila. Io te, acum a luat puterile regale, a dat lovitură de stat, a supărat pe regina...

— Ham, ham lătrau câinii la stradă și mugea îndelung: vaca lui badea Gheorghe liberalul... liberușii nu mai puteau de supărare. Țăranii au început să rădă și se suiau pe gard să privească acest spectacol natural de hărțuială dintre câini și vacă. Domnul cu „zviker“ golia aproape tot păharul de apă să se mai stâmpere dar nu avu fericea să se potolească pe deplin căci, cum era seară, au flămânzit și porcii și au început să gușe. ba, dădeau târcoale lui badea Gheorghe și intrau și sub masă, pe care stătea liberalul „hăl“ mărunțel cu „zviker“.

Hazul deveni general, țăranii din curte și dela stradă râdeau ținându se de burtă. Badea Ion nu-și putea reține cheful să nu strige la urma urmei, adresându se către țărani:

— Haidemi fraților acasă, că aci merge câine cănește de vom mai sta se vor aduna toți porcii...

Nu trecu o secundă și se goli dintr' odată curtea de nu mai rămăseră decât liberalii și porcii cu vaca lui badea Gheorghe.

— S' au ars liberalii, zicea badea Ion naționalistu, — își băteau joc de ei și câinii și râdeau cu satisfacție și ceialalți țărani.

După întâmplare la o săptămână, ziarul liberal a scris cu litere groase cam astfel; „Marea adunare dela Ra hatgia“. Oratorii liberali au fost prelung ovaționați de asistență!

N. Țărănistul.

Ședința Comitetului Județean al Partidului Național Țărănesc amânată,

D. dr. Ștefan C. Pop. președintele Organizației Județene a Partidului Național Țărănesc, fiind chemat la București pe ziua de 25 Octombrie, convocarea Comitetului Județean pe aceeași zi se contramandază, ședința amânându-se pentru o dată care se va comunica.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Roata volnicilor va fi centrul de forță al nașunii! Toți tinerii cinstiți să se grăbească a se înscrie!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

— Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7-9, telefon No. 459, oferă Onor. public consumator laptele pasteurizat și cel nesmântănit cum și delicioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei

Direcțiunea

Citiți și răspândiți „Românul“

Publicațiune.

Conform ordinului Ministerului de Război Div. 6 Sanitară No. 7137 din 18 Aprilie 1929, se dispune ca toți invalizii de război, domiciliați în Arad, pe teritoriul Comisariatului Circumscripției I. de poliție, cu data de 16 Noemvrie 1929, se vor prezenta la Cercul de Recrutare Arad, pentru a fi revizuiți. Și anume: Invalizii reformați, definitiv cu drept la pensie sau ajutor. Invalizii reformați definitiv, fără drept la pensie, sau ajutor. Invalizii reformați temporar rămași până la prezent ne revizuiți, și invalizii cari neavând nici o legătură militară, au fost recunoscuți ca invalizii de război, de oficiul național I. O. V.

Invalizii vor aduce cu sine toate hârtiile ce le posed, cu privire la situația lor militară și plus de acestea un certificat de starea civilă, din care să reiese, dacă este căsătorit sau nu, ce avere posedă? care certificat trebuie să fie văzut și semnat și de Perceptorul Administrației Financiare.

Deoarece acestea este ultimul timp fixat pentru revizuire în interesul fiecărui invalid este a se prezenta la aceea Comisiune, în ziua sus arătată necondiționat.

Șeful Circumscripției I a Comisar cl. I. ss. Dăteșan Ioan.

Cel mai frumos vopsește și curăță firma **Hoszpodar**, atelier aranjat cu mașini cu putere motorică, A R A D, strada Stroescu No. 13. —:

CINEMA CENTRAL

Strada Rusu-Sirianu

Duminică 27 Oct. a. c.

Dr. BALSANO
(CAGLIOSTRO)

In rolul principal: Hans Stüwe, Renée Heribel

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

Cinema ELIT

din pădurișă orașului

Duminică 27 Oct. a. c.

Mașcoia

In rolul principal: Käthe v. Nagy.

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

No. 572/1929.

Primăria comunei Nadăș.

Publicațiune.

Primăria Nadăș publică licitație pe ziua de 2 Decembrie 1929 oarele 10 pentru exarendarea dreptului de vânat teritoriul Urbarial pe timp de 10 ani, începând dela 1 Septembrie 1929 și până la 1 Septembrie 1939. Prețul de strigare Lei 1000.

Licitația se va ține în conformitatea legii contabilității publice și pentru protecția vânatului.

Nadăș, la 18 Octombrie 1929.

Primăria.

No. 572/1929.

Primăria comunei Nadăș.

Publicațiune.

Primăria comunei Nadăș publică licitație pe ziua de 2 Decembrie 1929 oarele 10 pentru exarendarea dreptului de vânat, teritoriul Comunal pe timp de 10 ani, începând dela 1 Sept. 1929 și până la 1 Septembrie 1939. Prețul de strigare Lei 5000.

Licitația se va ține în conf. legii contabilității publice și pentru protecția vânatului.

Nadăș, la 18 Octombrie 1929.

Primăria.

No. 3760/1929.

Serv. de Poduri și Șosele Arad

Publicațiune de Licitație II.

Se publică licitațiune publică pe ziua de 9 Noembrie 1929 la ora 11 a. m. în localul Prefecturii Județului Arad pt. construirea a 2 sparghetării la podul No. 7 de peste Crișul Alb de pe șos. jud. Sebiș—Buteni între comunele Sebiș—Buteni în valoarea sumei de L. 110.000.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în localul Serv. Technic al Județului Arad între orele oficioase.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiile legii Contabilității publice art. 72-83 în localul Prefecturii Județului Arad.

Arad, la 22 Octombrie 1929.

Serv. Technic al Jud. Arad.

No. 3514/1929 cf.

Jud. rurală Șiria secția cf.

Publicațiune suplimentară de licitațiune.

In cauza de executare a urmăritorului Arădana Banca de Credit pentru Industrie și Comerț îndreptată contra urmăritului Dr. Hotăran Victor adv. pentru suma de lei 25000 capital și accesorii:

Cauza în care s'a ordonat licitația prin publicație N. 2718/1929 fixându-se a se ține licitație în ziua de 18 Nov. 1929 ora 4^{1/2} la secția cf. a Judecătoriei din Șiria asupra imobilelor cuprinse în cf. a comunei Șiria prot. cf. 1577 și 3437 cu prețul de strigare de 6000/2000/15.000 și 2000 al imobilelor de 1/2 1/2 parte.

Se aduce la cunoștință că în baza § 167 legea LX din 1881, aceasta licitație se va ține și în scopul încasării creanței de 250.000 lei capital și accesorii a urmăritorului Arădana Banca de Credit pentru Industrie și Comerț Arad. Dr. Raicu Aurel adv. Arad.

Șiria la 28 Septembrie 1929.
P. Senciuc jud. Soldan dir. de cf. pentru conf. grefir
Sig. Török

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că cu data de 2 Noembrie 1929, Comisia pentru inspectarea și plasarea animalelor de tracțiune și vechiulelor cu tracțiune animală, își începe activitatea la data de 2 Noembrie a. c. și anume:

La Circumscripția 1. de poliție, cu data de 2 Noembrie a. c. în Piața, Mihai Viteazul.

Prin urmare tîți proprietarii cailor, cătărilor și acei ai căruțelor, bicicletelelor și a hamurilor, se vor prezenta necondiționat cu acelea la data și la locul fixat, diindcă contra acelora cari nu se vor prezenta se vor lua musuri de darea în judecată.

Menționăm, că această inspectare și plasare, se face anual, pentru ca Consiliul de Războiu, să se poată orienta realității.

Șeful Circumscripției 1-a
Comisar cl. I.
ss. Dăteșan Ioan.

Nr. 1054/1929.

Notariatul cercual Cuied.

Publicațiune de Licitație

Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 25 Noembrie 1929 orele 11 se va ține la Primăria comunei Cuied li. citație conform art. 75 și următorii din Legea Contabilității Publice, cu oferte închise și sigilate pentru furnizarea materialului necesar la construirea liniei telefonice și anume:

- 1) 350 kgr. sârmă de solicios cu 15 mm. diametru.
- 2) 214 buc. stâlpi de siejar de 7 m. lungime.
- 3) 30 buc. stâlpi de stejar de 5 m. lungime pentru proptele.
- 4) aparat de masă cu sonerie.
- 5) 20 butoni de porțelan cu cuiie.
- 6) 35 metri sârmă izolată dublă.
- 7) 2 buc. elemente lechlanche complete.

Furnizorii deodată cu prezentarea ofertelor vor depune și o garanță de 5% precum și mostre din toate materialele.

Caietul de sarcini și condițiunile de tailate se pot vedea la oficiul de reșe din P. T. T. Arad 1.

Cuied la 18 Octombrie 1929.

Primar: Notar:
Stepan S. m. p. Al. Sirca m. p.

No. 1911/1929.

Primăria comunei Ineu.

Publicațiune

Primăria comunei Ineu jud. Arad publică licitație publică pe ziua de 23 Noembrie 1929 ora 10 pentru confecționarea hainelor și încălțămirtelor de iarnă necesare garzilor comunali.

- 12, buc. vestoane de iarnă.
- 12, buc. pantaloni de iarnă.
- 12, buc. capele.
- 12, buc. părechi cisme.

Licitația se va ține în localul primăriei în conf. art. 72-83 din legea contabilității publice. Ofertele se vor înainta în plic închis și sigilat la primăria comunei. Condițiunile și caietul de sarcini se pot vedea în biroul primăriei în decursul orelor oficioase.

Ineu, la 14 Octombrie 1929.

Primăria.

No. 1405/1929.

Serviciul Technic al Județului Arad.

Publicație de licitație

Se publică licitațiune publică pe ziua de 18 Noembrie 1929 la ora 11 a. m. în localul Prefecturii Județului Arad pentru: 1) repararea podului No. 5 de șos. jud. Seleuș—Cermei—Talpoș klm. 5-6 în valoarea sumei de Lei 270.000. 2) pentru reconstruirea podului No. 8 de pe șos. jud. Chișineu—Sepreș—Cermei klm. 10-11 în valoarea sumei de Lei 560.000. 3) pentru construirea podurilor No. 10, 10, 22 și 36 de pe șos. jud. Căpruța—Gurahonț între klm 1.200 7.900 în valoarea sumei de Lei 230.000.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în localul Serv. Technic al Jud. Arad între orele oficioase.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile legii Contabilității Publice art. 72-83 în localul Prefecturii Județului Arad.

Arad, la 15 Octombrie 1929.

Serv. Technic al Jud. Arad.

No. 1246/1929.

Primăria comunei Șicula.

Publicațiune.

Primăria comunei Șicula ține licitație publică în ziua de 23 Noembrie 1929 ora 4 d. m. pentru confecționarea alor 1 manta, 4 rânduri haine de iarnă, 4 caciuli și 4 perechi cisme necesare poliștilor comunali. Licitația se va ține în conformitate cu legea Contabilității Publice.

In caz de nereușită a II a licitație va avea loc în ziua de 9 Decembrie tot la aceeași oară.

Șicula, la 13 Octombrie 1929.

Primăria.

No. 1245/1929.

Primăria comunei Șicula.

Publicațiune.

Primăria comunei Șicula, publică licitație pe ziua de 23 Noembrie 1929 ora 10 a. m. pe piața săptămânală din Păncoța pentru vânzarea alor 2 tauri selecționați.

Licitația se va ține în conformitate cu L. C. P.

Șicula, la 13 Octombrie 1929.

Primăria.

No. 1427, 1428, 1434, 1435/1929.

Primăria comunei Comlăuș.

Publicațiune.

Primăria comunei Comlăuș publică următoarele licitațiuni:

I. Pentru confecționarea alor 7 per. de cisme pe seama poliției comunale, care se va ține la primăria comunală în ziua de 12 Noembrie 1929 ora 11 a. m.

II. Pentru vânzarea alor 4 vieri comunali deveniți neapți de prăsilă, care se vor vinde în piața comunală în 12 Noembrie a. c.

III. Pentru darea în arendă alor cca 10 iugăre de pământ arător, în ziua de 17 Noembrie a. c.

IV. Pentru vânzarea alor 10 trăsuri de paie și 5 trăsuri de pleavă provenite de pe pământul comunal în ziua de 17 Noembrie 1929 la ora 9 a. m.

Licitațiunile se vor ține în conformitate cu Legea Contabilității Publice. Licitații odată cu ofertul vor depune și un vadiu de 10%. Primăria.

No. 1458/1929 cf.

Judecătoria Rurală Buteni, secția cărții funduare.

Extract din Publicațiune de Licitațiune

In cererea de executare făcută de urmăritoarea Popa Josana domiciliată în comuna Buteni, contra urmăritului Pop Gheorghe, Judecătoria Rurală Buteni, secția cărții funduare, a ordonat licitațiunea din nou asupra 3/4 părți a imobilului situat în comuna Buteni circumscripția Judecătoriei Rurale Buteni, cuprins în cartea funduară a comunei Buteni, No. protocolului cf. 538, sub. No. de ordine A. I. 1-5 No. top. (1161. 1162 1824, 2016, 2481, (2951. 2592), (intravilan cu casa și pământuri arabile) ca porțiunea de proprietate a lui Popa Gheorghe, în preț de stigare de Lei 24.300 (douăzeci și patru mii Lei și treisute), pentru incasarea creanței de 7591 Lei și 50 bani, capital și accesorii. Licitațiunea se va ține în ziua de 18 Noembrie, 1929, ora 10, a. m. în localul oficial al secției cărții funduare ușa No. 10 parter. Imobilul ce va fi licitat nu va fi vândut pe un preț mai mic decât cel de strigare de cât două treimi. Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauție socotite dela cursul fixat în § 42 Legea LX 1881, sau să predeie aceluiaș delegat chitanța constatănd depunerea, Judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția fixată conform procentului prețului de strigare, la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit.

Buteni, la 10 Octombrie 1929.

(ss). Dr. Erdős (ss). Koczka J.
Judecător Director de cf.
Pentru conformitate Impiegat:
Indiscifrabil

No. 1245/1929.

Primăria comunei Gurahonț.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 30 Noembrie 1929 ora 11 va avea loc în localul Primăriei Gurahonț, licitație publică cu oferte închise în conf. art. 73 și următorii din Legea contabilității publice, pentru exarendarea vamei târgului săptămânal din comuna Gurahonț. Condițiunile se pot vedea la primărie.

Gurahonț, la 10 Octombrie 1929.

Notar: Primar:
Indiscifrabil George Oancea

Tinăretul Chemarist din Arad, a hotărât ca chemariștii cu domiciliul în Arad să se întrunească săptămânal, în ziua de Marți, în localurile clubului Naț.-Țărănesc, la orele 20.

Redactor responsabil:
I. ARDELEAN

„Citiți și răspânziți

„Românul“

Doamnelor!

Corsete pentru pânțece și săni, șireturi de gumă, corsete pt. pânțece diformate, peptare în mare asortiment și cu prețuri ieftine se pot căpața la

IRMA PILCZ,

Arad Str. Eminescu 14. — Voiajori nu am

Tipografia G. Ienci, Arad, Bulevardul Regina Maria Nr. 12 (Palatul Fischer Eliz).